

niet minder dan een manier van omgaan met een wereld en een leven waar je nooit echt greep op krijgt. In feite is de scheidslijn tussen fantasie en werkelijkheid heel dun, want we construeren ons beeld van de werkelijkheid met behulp van taal, beelden en ideeën die we (toevallig) uit onze omgeving meekrijgen en bovendien hebben ook onze angsten en obsessies een vinger in de pap. De fantasie van Peter De Graef is in feite een soort geradicaliseerde waarneming, waarin hij een ongecensureerde mix aangaat van elementen die ons beeld van de wereld en onze omgang met het leven bepalen. *Itak* is mild en wreed tegelijk, het is absurd maar stelt pertinente vragen over oorsprong en zin van de wereld, en over de manier waarop we dit korte mensenleven doorbrengen.

De geslaagde voorstelling is ongetwijfeld op de eerste plaats te danken aan de briljante tekst, maar het is pas doorheen het spel van Peter De Graef en Robert Van Leeuwen dat de 'magie van het theater' in werking treedt. Al vertellend en spelend brengen ze dit toch wel ingewikkelde verhaal tot leven, met als instrumenten niet meer dan hun stem en hun lichaam, met als enige technieken een intelligente beheersing van ritme (in de dialogen) en volume (in stem en gebaren). Op de televisietoestellen zijn regelmatig beelden te zien van een man die zijn pistool afvuurt richting kijker; zijn hoed houdt het midden tussen een cowboyhoed en de hoed van een film-noirmisdadiger. De televisiebeelden zijn op hun plaats in een stuk dat de grenzen tussen realiteit en fictie bespeelt en de rol van mediators als godsdienst en andere 'gemeenschappelijke verhalen' aan de orde stelt. Tegelijk maakt de theatrale verbeeldingskracht die van deze voorstelling uitgaat ze overbodig.

Sérieux

Dan maar geen schouwburgzalen of goed uitgeruste scènes? Misschien ook geen specifieke jeugdtheatergezelschappen meer, en zeker geen combinatie van beide?

Het Koninklijk Jeugdtheater (KJT) in Antwerpen is het enige Vlaamse jeugdtheatergezelschap dat beschikt over een grote en goed uitgeruste zaal. Wat daar doorgaans te zien is, is echter niet van die aard om het behoud ervan te bepleiten. Zo zag ik er rond Kerstmis nog het eerste deel van *Toverwoud*, een musical van Stephen Sondheim in een regie van Jos Dom, met zeventien zangers/acteurs in een groot decor. Maar 'groot en veel' zijn niet in staat om het gebrek aan denkwerk en acteursregie te verhullen.

En toch zegt zelfs deze hersen- en ziellose productie niets over het potentieel van de infrastructuur, al dan niet bespeeld door een vast

Jiu-Se-Lu - Koninklijk Jeugdtheater / Stad Antwerpen

gezelschap. Want theatertechisch en budgettair zijn hier dingen mogelijk die geen enkel ander Vlaams jeugdtheatergezelschap kan realiseren. Zo was er zeer recent de opmerkelijke coproductie tussen KJT en het Koninklijk Filharmonisch Orkest van Vlaanderen (KFOV): *De geschiedenis van de soldaat* (muziek van Igor Stravinski) en de creatie *Jiu-Se-Lu* (muziek van Hao-Fu-Zhang, een in Brussel wonende Chinese componist). De samenstelling van de cast getuigt van een open geest en het resultaat laat een hechte samenwerking met regisseur Harry De Neve en dramaturge Lieve Eeckhaut vermoeden.

Gastscenograaf Didier Payen koos voor een uitgepuurde en functionele opstelling: de negen KFOV-solisten vormen het centrum waarrond een schuin geplaatst cirkelvormig speelvlak loopt. Het geheel heeft veel weg van een in de ruimte zwevende planeet. In de donkere achterwand is een vierkante ruimte uitgespaard waarop kleurprojecties veranderingen in plaats en sfeer suggereren. Ook de choreografie van Karsten Kroll, die we vorig jaar nog aan het werk zagen in de finale van de *Beste Belgische Danssolo* (Victoriafestival), is suggestief en ter zake, zonder opdringerigheid. Alleen verteller Hubert Damen speelt solo-slim. Wanneer hij bovendien vragen begint te stellen aan het publiek is het hek helemaal van de dam. Van dan af reageren de kinderen luidruchtig op al wat hij doet en beschouwen ze de orkestfragmenten als pauzes waarin naar believen kan gepraat, gesnoept of in de handen geklapt worden. Dergelijke buitensporige reacties volledig op rekening schrijven van één acteur zou oneerlijk zijn. Ook de jarenlange KJT-traditie van animatieve spektakels eist haar tol.

Niet de infrastructuur, maar wie er werkt – en hoe die er mag en kan werken – bepaalt de kwaliteit. Het KJT heeft misschien wel mensen met een open geest en artistieke ambities in huis, maar zullen die het in de toekomst voor het zeggen hebben? (Zijn ze überhaupt nog in dienst op het ogenblik dat u dit leest?) Zal men in het licht van de herstructureringen ook ten gronde nadenken over de relatie tussen gebouw en gezelschap? Een vast gezelschap heeft voordelen, maar het moet in de eerste plaats kwaliteit te bieden hebben, ook (of beter gezegd: zeker) in een grote en dure infrastructuur. En zelfs als het gebouw een vast gezelschap blijft huisvesten, zou er op deze plek ruimte moeten zijn voor grote en ongewone samenwerkingsverbanden, voor persoonlijke initiatieven ook. Niet van mensen die er van uitgaan dat 'veel en groot' de magie van het theater tot stand brengt, maar van kunstenaars die het jonge publiek, de gekozen theatermiddelen – welke ook – en dus het eigen vakmanschap ernstig nemen. Mensen als Peter De Graef, Pat Van Hemelrijck, Herwig De Weerdts en Guy Cassiers. Of kunstenaars die zich voor het eerst willen wagen aan een (grote) kindervoorstelling: Josse De Pauw, of Sam Bogaerts, of Wim Vandekeybus, of Eric Sleichim of... blijft dit een fictie?